

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนหนองผึ้ง ท่าวังตาล ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. การอ่าน ความหมายของกระบวนการอ่าน
3. แบบฝึกทักษะทางภาษา
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการทำแบบฝึกทักษะ
5. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

จุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาไทยกล่าวว่า ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสือและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทย และวรรณคดี ทั้งใน
ด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการสร้างเสริมความงามในชีวิต

หลักสูตรภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีความมุ่งหมายให้นักเรียนมีคุณลักษณะใน
การอ่านดังนี้

เพื่อให้มีทักษะในการอ่านในใจและอ่านออกเสียง อ่านได้ถูกต้อง ชัดเจน มีความเข้าใจ
ในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ รู้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ เกี่ยวกับการอ่าน เช่น
รูป และเสียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การแจกลูก สะกดคำ การผันอักษร คำควบกล้ำ อักษรนำ
เครื่องหมายวรรคตอน คำสัมผัสคล้องจอง และบทร้อยกรองง่าย ๆ มีนิสัยที่ดีในการอ่าน

การอ่าน ความหมายของกระบวนการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน 2525, หน้า 900) ให้
ความหมายของการอ่านว่า “อ่าน” หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจ
ความจากตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ คิด นับ (ไทยเดิม)

บันทึก พุทธทศวรรษ (2534, หน้า 2) ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายนัย ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออก
เสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถสื่อความโดย
การฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่ออ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือ
เป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความ โดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เรา
เรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึง
ผู้อื่น การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่าน ย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่าน
แล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย

4. การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน และต่อเนื่อง (กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1, 2 และ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านและนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้ เราเรียกว่า อ่านเป็น

องค์ประกอบที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่าน

Burton (1959, p. 321) ได้กล่าวถึงความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับ ความเข้าใจในการอ่านว่า ประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ คือ

1. การเข้าใจความหมายของศัพท์
2. การเรียงลำดับความได้
3. การจับความคิดสำคัญได้
4. การสังเกตความสัมพันธ์กันของข้อความที่อ่านได้
5. การแยกประเภทได้ สรุปความได้ และคาดการณ์ล่วงหน้าได้

Bush and Huebner (1970, p. 97) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจในการอ่านว่าประกอบด้วย

1. การตีความตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ที่เขียนขึ้น
2. การจับความหมายได้
3. การซึมซับหรือเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนเสนอโดยตลอด
4. กระบวนการคิดหาเหตุผล และค้นหาความหมาย

การอ่านคำควบกล้ำ

กำชัย ทองหล่อ (2533, หน้า 85-86) กล่าวเกี่ยวกับอักษรควบ หรือคำควบกล้ำว่า อักษรควบแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

ก. อักษรควบแท้ คือ อักษรควบที่เกิดจากพยัญชนะ 2 ตัว ควบหรือกล้ำอยู่ในสระเดียวกัน ได้แก่ พยัญชนะที่ควบหรือกล้ำกับตัว ร ล ว เมื่อควบหรือกล้ำกันแล้วจะต้องออกเสียงพร้อมกันเป็นตัวสะกด หรือตัวการ์นต์ ก็ต้องเป็นด้วยกัน ตัวอย่างเช่น

1. ออกเสียงพร้อมกัน : ไกร ตรา ครุ คลา กลอง ปลอดภัย ไทว ขวา ความ ฯลฯ
2. เป็นตัวสะกดด้วยกัน : บุตร เนตร มิตร จิตร บัทร จักร อัคร นิทร สมัทร สมุทร กอปร ฯลฯ

ข. อักษรควบไม่แท้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ออกเสียงเฉพาะตัวหน้า เช่น จริง ไชรี ศรี เสรี สรง เสร็จ ฯลฯ
2. ออกเสียงแปรไปเป็นตัวอื่น ได้แก่ ตัว ท ที่ควบกับ ร แล้วออกเสียงเป็น ซ เช่น ทรวดทรง ทราบ ทราม ทราช ทรุกโทรม ฯลฯ

การฝึกอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ในชั้นประถมศึกษา จากคู่มือครู และแบบฝึกอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 20-37) ได้เสนอแนะการฝึกอ่านคำควบกล้ำ ไว้ดังนี้

1. การอ่านคำที่ใช้อักษรควบกล้ำไม่แท้

การอ่านคำที่มีอักษรควบกล้ำไม่แท้ ไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวที่ 2 โดยมีวิธีการอ่าน ดังนี้

- คำที่ใช้ จร- ให้ออกเสียงเป็น จ เช่น จริง อ่านว่า จิง
- คำที่ใช้ ทร- ให้ออกเสียงเป็น ซ เช่น ทราช อ่านว่า ซาย
- คำที่ใช้ ศรี- ให้ออกเสียงเป็น ส เช่น เสรี อ่านว่า เส้า
- คำที่ใช้ สร- ให้ออกเสียงเป็น ส เช่น สร้าง อ่านว่า ส้าง

2. การอ่านคำที่ใช้อักษรควบกล้ำแท้

การอ่านออกเสียงคำที่ใช้อักษรควบกล้ำแท้ สามารถฝึกอ่านได้ดังนี้

2.1 ฝึกอ่านพยัญชนะ 2 ตัวหน้าควบกันเป็นพยัญชนะต้นก่อนแล้วอ่านกล้ำเสียงออกมาพร้อมกันเป็นเสียง กรอ- ขรอ- ครอ- ปรอ- พรอ- ผลอ- กลอ- ขลอ- คลอ- ปลอ- พลอ- จากนั้นจึงอ่านแบบผันคำ เช่น

กราย อ่านผันคำเป็น กรอ-อา-ยอ-กราย

คลอง อ่านผันคำเป็น คลอ-ออ-งอ-คลอง

2.2 ฝึกอ่านอย่างอักษรนำ ออกเสียงตัวหน้าเป็น อะ กิ่งเสียง ฝึกอ่านซ้ำ ๆ ก่อน แล้วจึงอ่านให้เร็วขึ้นตามลำดับ จนกล้ำเป็นเสียงเดียวกัน เช่น

ควาย อ่านว่า คเวาย → ควาย

ปลา อ่านว่า ปละา → ปลา

เพลิง อ่านว่า พะเลิง → เเพลิง

2.3 ฝึกอ่านออกเสียงระหว่างตัวหน้าและตัว ร ล ว โดยเปล่งเสียงตามสัญลักษณ์ที่ละตัว แล้วจึงออกเสียงให้กล้ำกัน เช่น

ครู → คอ-รอ-อู → ครู

กว้าง → กอ-วอ-อา-งอ → กวาง

ปลิว → ปอ-ลอ-อิ-วอ → ปลิว

2.4 ฝึกอ่านเป็นคำ โดยออกเสียงพยัญชนะตัวที่ 1 และตัวที่ 2 กล้าเสียงให้พร้อมกัน
ที่เดียว เช่น

กรอง	อ่านว่า	กรอง
กลอน	อ่านว่า	กลอน
กว้างขวาง	อ่านว่า	กว้างขวาง

การสอนอ่านออกเสียง

กิตติยวดี บุญเชื้อ (2520, อ้างถึงใน จุไรลักษณ์ ชุ่มชิต, 2524, หน้า 25) กล่าวว่า ครู
ประถมควรจะได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการ

1. อ่านให้ออก เป็นการอ่านพื้นฐาน คือ สังเกตหลักในการสะกด และวิธีการออกเสียง
เช่น

ต อ ตา	ห อ หู
ย อ ย ยาย	ม แอ แม่
พ ออ พอ ไม้เอก พ่อ	ม แอ แม่ ไม้เอก แม่
น โอะ ก นก	ข เอียน น เขียน

2. อ่านให้เกิดประโยชน์ เมื่ออ่านออกแล้วควรทำให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น
อาจจะอ่านข่าว อ่านเรื่องน่ารู้ หรือข้อความสั้น ๆ อย่างถูกต้อง และชัดเจน ให้เพื่อน ๆ ในชั้นฟัง
นอกจากนั้นยังอาจอ่านตำรา เพื่อค้นคว้าหาความรู้ให้แก่ตนเองด้วย

3. อ่านเพื่อหย่อนใจ การมุ่งระดมแต่จะหาความรู้ถ่ายเดียว อาจจะทำให้เกิดความเคร่ง
เครียด และความล้าได้ อันนำไปสู่ความเบื่อหน่าย ครูจึงควรสนับสนุนให้เด็กอ่าน เพื่อความ
บันเทิงใจด้วย เช่น อ่านหนังสือนิทาน นวนิยายสำหรับเด็ก เรื่องตลก ขบขัน ลีกลับ ตื่นเต้น
ผจญภัย แต่แทรกคุณธรรม ถ้าอ่านแล้วได้จำมาและเปลี่ยนทัศนคติกัน อภิปรายร่วมกันในห้องจะทำให้
ให้โลกทรรศน์ของเด็กกว้างและไกลขึ้น

4. อ่านเพื่อซ่อมเสริม เมื่อครูทราบจุดบกพร่องในการอ่านของเด็กแต่ละคนก็อาจช่วยได้
ด้วยการหาหนังสือและแบบฝึกต่าง ๆ มาช่วยซ่อมจุดอ่อนนั้นให้เข้มแข็งขึ้น ในขณะเดียวกัน ผู้ที่มี
พัฒนาการสูงแล้วก็อาจจะสนับสนุนด้วยการแนะนำหนังสือในแนวต่าง ๆ ที่เขาน่าจะให้ความสนใจ
บ้าง หรือในแนวที่เขาสนใจอยู่เพิ่มเติมให้ลึกซึ้งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพทางการอ่าน
ของเขาให้สูงขึ้น

บันลือ พฤษะวัน (2534, หน้า 67) กล่าวเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงได้ดังนี้

1. อ่านออกเสียงควรเป็นการเน้นย้ำการอ่านให้ถูกต้อง ตลอดจนวรรคตอนในการอ่าน เพื่อครูจะได้ช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทีตั้งแต่เริ่มบทอ่านแรก
2. การอ่านออกเสียงมุ่งเน้นการวิเคราะห์ ผสมเสียง ไล่สะกดตัวผสมคำให้อ่านได้ถูกต้อง เป็นคำ ๆ ใช้อ่านบทแจกถูก ผูกเขียนแบบเสียงพาไป ในการสอนอ่านไม่ควรยาวนานเกิน 10-12 นาที

ปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537, หน้า 132) กล่าวว่า ในการสอนอ่านออกเสียง ครูมักพบปัญหาการอ่านของนักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัดเจน
2. อ่านออกเสียงคำไม่ถูกต้อง และมักจะอ่านคำผิดบ่อย ๆ
3. เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง
4. อ่านออกเสียงโดยไม่ใส่ใจความรู้สึก และมักจะอ่านเหมือนเด็กเล็กที่เพิ่มหัดอ่านหนังสือ
5. อ่านออกเสียงติดตะกุกตะกัก
6. ใช้น้ำเสียงในการอ่านราบเรียบ ไม่มีอารมณ์หรือใส่ใจความรู้สึกในการอ่าน
7. อ่านออกเสียงแล้วจับใจความไม่ได้ เพราะกังวลอยู่กับเสียงที่เปล่งออกมา

แบบฝึกทางภาษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, หน้า 311) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึก หมายถึง ปัญหาที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525, หน้า 3) กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกทักษะว่า แบบฝึกทักษะมีไว้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียน

ศรีไพรวรรณ (2517, หน้า 412) ได้สรุปหลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะว่า

1. แบบฝึกต้องสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กตามลำดับขั้นของการเรียน
2. แบบฝึกควรมีจุดมุ่งหมายแน่นอนว่า จะฝึกด้านใด จัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนให้สามารถเรียนตามความสามารถ และจัดทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมเด็กให้มากขึ้น

5. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ

6. เนื้อเรื่องในแต่ละแบบฝึกต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก

นอกจากนี้รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517, อ้างในสุภววรรณ เล็กวิไล, 2526, หน้า 18) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะว่า

1. ทำให้เด็กเข้าใจบทเรียนดีขึ้น เพราะแบบฝึกทักษะจะเป็นเครื่องมือทบทวนความรู้ที่เด็กได้เรียนและทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่วในเนื้อหาวิชาเหล่านั้นยิ่งขึ้น

2. ทำให้ครูทราบถึงความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเนื้อหา วิธีสอนและกิจกรรม ตลอดจนสามารถช่วยเด็กได้ดีที่สุด

3. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานตนเองได้

4. ฝึกให้เด็กทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบในงานที่มอบไป

ยุพา ยัมพงษ์ (2522, หน้า 15) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมในหนังสือ

2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่ของครูผู้สอนด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. การฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาของตน ลักษณะการฝึกที่ช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่

4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น

4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก

4.4 การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้

ฐุภทอง ปรายพาล (2525, หน้า 15) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างแบบฝึกที่ดีว่า ควรสร้างแบบฝึกหลาย ๆ แบบ โดยคำนึงถึงเนื้อหา ความยากง่าย และระยะเวลาในการฝึก นอกจากนี้แล้วต้องฝึกทักษะการอ่านออกเสียงก่อนการฝึกทักษะการเขียน ควรมีการฝึกทักษะการอ่านและทักษะการเขียนควบคู่กันไป

สรุปแบบฝึกหัดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ มีความชัดเจนทั้งคำสั่ง ง่ายต่อการเข้าใจ ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด มีรูปภาพที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีเนื้อเรื่องไม่ยาวเกินไป เนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายาก มีคำตอบที่ชัดเจน และสามารถประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนได้

วรรณารถ พ่วงสุวรรณ (2518, หน้า 34) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบฝึก ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ควรตั้งวัตถุประสงค์ ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาและขั้นตอนต่าง ๆ ในการสร้างแบบฝึก โดยศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน ศึกษาจิตวิทยาการศึกษา ศึกษาเนื้อหาวิชา ลักษณะของแบบฝึก และกำหนดรูปแบบของแบบฝึกให้สัมพันธ์กับเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกให้ครบถ้วนตามที่กำหนด

สนิท สัตโยภาส (2529, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึง ความหมายของแบบฝึกหัดว่า แบบฝึกหัดเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือ และสิ่งพิมพ์ที่ครูใช้เป็นเครื่องมือในการให้นักเรียนได้ฝึกฝนให้เกิดทักษะในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2528, หน้า 483) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกว่า หมายถึง แบบตัวอย่างปัญหาที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนตอบ

สรุปความหมายของแบบฝึก หมายถึง เอกสารหรือแบบฝึกหัดที่ใช้เป็นสื่อประกอบการสอนให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้มีทักษะความรู้เพิ่มขึ้น การศึกษาครั้งนี้ได้ยึดแนวการสร้างแบบฝึกโดยอาศัยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักจิตวิทยาทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การฝึกหัดได้ฝึกให้นักเรียนได้กระทำซ้ำ ๆ และได้แก้ไขข้อบกพร่องทางการอ่านโดยเฉพาะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว เริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปหายาก คำนึงถึงวัยและพัฒนาการตามระดับขั้นของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

การใช้แบบฝึกทางภาษา จากงานวิจัยที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้ามา ทำให้ทราบว่า จากการใช้แบบฝึกทางภาษาที่นำมาใช้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการฝึก มีพฤติกรรมที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว และมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึก

แบบฝึกการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นใช้ฝึกนักเรียนเพื่อให้อ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ให้ถูกต้องนั้นได้สร้างขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและครูผู้สอน เมื่อครูได้นำกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนไปฝึกผู้เรียนแล้ว สามารถแก้ไขพฤติกรรมกรอ่านออกเสียงและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนหนองผึ้ง ท่าวังตาล ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

การสร้างแบบฝึกทักษะจะต้องสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยาว่าด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ ดังที่ พรรณี ชูทัย (2522, หน้า 19) กล่าวไว้ คือ

1. ความใกล้ชิด การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน
2. การฝึกหัด โดยการฝึกให้นักเรียนทำซ้ำ ๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจที่แน่นอเนนแม่นยำ
3. กฎแห่งผล คือ การให้ผู้เรียนรู้ผลการทำงานของตน ได้แก่ การเฉลยคำตอบให้ทราบผล การทำงานอย่างรวดเร็ว จะช่วยให้ผู้เรียนพึงพอใจ
4. การจูงใจ โดยการจัดแบบฝึกที่สั้น ง่าย เรียงลำดับไปจนถึงเรื่องที่ยาวและยากขึ้น นอกจากนี้ยังมีรูปภาพประกอบเพื่อเร้าความสนใจอีกด้วย

หลักจิตวิทยาการศึกษาและแนวคิดเกี่ยวกับการใช้แบบฝึก

ริเวอร์ (River, 1968 อ้างใน ประสงค์ ราชณสุข, 2532, หน้า 53) ได้เสนอลักษณะของแบบฝึกทางภาษาว่า

1. แบบฝึกควรสร้างขึ้นเพื่อสิ่งที่จะสอน มิใช่เพื่อทดสอบว่า นักเรียนรู้อะไรไปบ้างแล้ว
2. แบบฝึกหนึ่ง ๆ ควรเกี่ยวกับ โครงสร้างเฉพาะของสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว
3. สิ่งที่สำคัญที่จะฝึก ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว ซึ่งควรนำมาจากบทสนทนาจากการอ่านหรือการพูดคุยกัน
4. ข้อความที่นำมาฝึกในแต่ละแบบฝึก ควรสั้น ๆ เพื่อมิให้นักเรียนเกิดความยุ่งยาก
5. แบบฝึกเป็นแบบที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่พึงปรารถนาเท่านั้น
6. ในแบบฝึกที่เกี่ยวกับ โครงสร้างภาษาไทย ไม่ควรใช้คำศัพท์มากนัก

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สกินเนอร์ (Skinner, อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, หน้า 94-95) กับทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา มีความเห็นว่า อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคมก่อให้เกิดความสามารถทางภาษาที่แตกต่างกันในมนุษย์ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม และมีความเชื่อว่า การให้เด็กได้รับการเสริมแรงจะช่วยให้เด็กมีความสามารถทางภาษาได้เร็วขึ้น

ธอร์นไคค์ (Thondike, อ้างใน ชม ภูมิภาค, 2523, และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2534, หน้า 53-56) ได้เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีหลักเบื้องต้นว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) โดยแสดงในรูปแบบต่าง ๆ จนกว่าจะเป็นที่พอใจที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งเรียกว่า การลองถูกลองผิด (Trial and Error) ซึ่งสรุปเป็นกฎการเรียนรู้ได้ 3 ข้อ คือ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กล่าวถึง

สภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งร่างกายและจิตใจที่จะนำไปสู่กฎการเรียนรู้ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) กล่าวถึงการฝึกหัดกระทำซ้ำ บ่อย ๆ เพื่อไม่ให้ลืม กฎแห่งผลที่ได้รับผล (Law of Effect) กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ผู้เรียนย่อมอยากเรียน

เดอ เซคโค (De Cecco, อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2534, หน้า 80-81) ได้แบ่งเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาเป็น 2 ลักษณะ คือ เงื่อนไขที่เกิดจากภายในตัวของผู้เรียน (Internal Conditions) หมายถึง การรู้ความหมายของคำและสามารถเลือกถ้อยคำมาใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ได้ด้วยเขาวนปัญญา เงื่อนไขที่เกิดขึ้นภายนอก (External Conditions) เกิดจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการจูงใจและการฝึกหัดภาษา เป็นกำลังใจที่จะเรียนต่อไป โดยพยายามอย่าให้มีสิ่งขัดขวางความจำ (Interference Factor) และมีการวัดผลโดยการให้ทำซ้ำ (Reproduction) การให้ระลึกได้ (Recognition) เช่น การเปล่งเสียงคำต่าง ๆ ว่ายังจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้ การคาดคะเน (Reconstruction) เพื่อการเลือกใช้ได้ถูกต้อง และการให้เรียนใหม่ (Relearning) เช่น การทบทวนความรู้เดิม

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่กล่าวถึงผลการศึกษเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะทางภาษาอีก ดังเช่น แวรวดี ปัญญาเรือง (2538, หน้า ค) ได้ศึกษาวิจัยการใช้เพลงและเกม เพื่อฝึกการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 แผนการสอน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีต่อการเรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน นักเรียนร้อยละ 90.80 มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำได้ถูกต้องและมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังการฝึก คิดเป็นร้อยละ 90.80 สูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนทุกคนแสดงความคิดเห็นว่า ชอบและพอใจในการใช้เพลงและเกมเพื่อฝึกอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำในระดับมาก

วิจิตรา เจือจันทร์ (2523, หน้า 65) ได้ศึกษาผลของการใช้เพลงในการฝึกอ่านเสียงตัวพยัญชนะ ร ล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะ ร ล ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนส่วนใหญ่พอใจและสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรม และเห็นว่า ได้มีโอกาสฝึกทักษะการอ่านออกเสียงพยัญชนะ ร ล มากยิ่งขึ้น ทั้งยังต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้ในวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ต่อไป

เกษรา ภัทรเดชไพศาล (2537) ได้ศึกษากิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภารัตน์ เอกวานิช (2530) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำที่ใช้ ร ล ว เพิ่มขึ้น

พูนศรี อิมประไพ (2530) ได้ศึกษาข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทย และสร้างแบบฝึกซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนทั้ง 5 กลุ่มปัญหา ซึ่งได้แก่ กลุ่มมีปัญหาในการอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ กลุ่มซึ่งมีปัญหาในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ กลุ่มซึ่งมีปัญหาในการอ่านออกเสียงเพิ่มคำหรือลดคำ กลุ่มซึ่งมีปัญหาอ่านออกเสียง ตัวตัวหรือคู่คำ และกลุ่มซึ่งมีปัญหาความเข้าใจในเรื่องที่อ่านยังไม่ถูกต้อง ก่อนและหลังการเรียนซ่อมเสริม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำดีขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนคำควบกล้ำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และจากงานวิจัยดังกล่าวที่ผู้ศึกษาค้นคว้ามา ยังไม่ปรากฏว่างานวิจัยที่เกี่ยวกับผลการใช้แบบฝึกการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาในหัวข้อดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนและผู้สนใจที่จะทำการศึกษาต่อไป